

Ár 2013, þriðjudaginn 7. maí, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Guðlaug B. Ólafsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 11/2013**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 6. febrúar 2013, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 6. febrúar 2013. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 6. febrúar 2013, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 6. mars 2013. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 13. mars 2013, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust ekki frá sóknaraðila.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 7. maí 2013.

II.

Málsatvik.

Þann 7. nóvember 2008 var skjalið „Niðurstaða greiðslumats“ undirritað af sóknaraðila. Óskaði hann eftir að gangast í ábyrgð fyrir A á skuldabréfi að fjárhæð kr. 525.000. Tiltekið var að niðurstaða greiðslumats benti til að lántakandi gæti ekki efnt skuldbindingar sínar miðað við núverandi fjárhagsstöðu. Þá kom fram að ekki yrði meira en helmingi lánsupphæðar varið til greiðslu á skuldum lántakanda hjá sparisjóðnum. Einnig var útdráttur úr 3. mgr. 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Staðfesti sóknaraðili með undirritun sinni að hafa fengið og kynnt sér bækling um sjálfskuldarábyrgðir og lánsveð.

Þann 7. nóvember 2008 var skuldabréf nr. X, að fjárhæð kr. 525.000, gefið út af A til FF. Varnaraðili hefur nú tekið yfir réttindi og skyldur FF skv. skuldabréfinu. Sóknaraðili og B, tókust á hendur sjálfskuldarábyrgð in solidum á láninu. Með undirritun sinni staðfesti sóknaraðili að gera sér grein fyrir í hverju ábyrgð hans væri fólgin og teldi hana samrýmast greiðslugetu sinni. Jafnframt hefði hann kynnt sér upplýsingabækling um ábyrgðir og efni gildandi samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga.

Í október 2012 sendi umboðsmaður skuldara varnaraðila tölvupóst fyrir hönd sóknaraðila og óskaði eftir því að umrædd ábyrgðaryfirlýsing yrði skoðuð og rökstudd afstaða tekin til gildis hennar. Þann 16. október 2012 kvað varnaraðili ábyrgðina gilda.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 6. febrúar 2013.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að ógilt verði sjálfskuldarábyrgð hans á skuldabréfi nr. X. Sóknaraðili kveður greiðslumat ekki hafa verið framkvæmt þótt hann hafi ekki undanskilið bankann frá skyldu sinni til að framkvæma greiðslumat. Þá kveðst sóknaraðili ekki hafa fengið upplýsingabækling um ábyrgðir.

Vísar sóknaraðili máli sínu til stuðnings til 3. og 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Bankinn hafi brugðist upplýsingaskyldu sinni gagnvart sóknaraðila. Bendir sóknaraðili á að markmið samkomulagsins skv. 1. gr. sé að miða lánveitingar við greiðslugetu greiðanda.

Sóknaraðili telur að ef greiðslumat hefði verið framkvæmt þá hefði komið í ljós að skuldari hafi ekki haft greiðslugetu til að greiða af láninu. Sóknaraðili kveðst ekki hafa gengist í ábyrgðina hefði honum verið kynnt slík niðurstaða. Sóknaraðili telur því að ábyrgðarsamningur hans við varnaraðila sé ósanngjarn og andstæður góðri viðskiptavenju. Telur sóknaraðili með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga beri að ógilda sjálfskuldarábyrgð hans.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað. Bendir varnaraðili á að framkvæmt hafi verið mat á greiðslugetu A, útgefanda umþrætt skuldabréfs, í samræmi við 3. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga og hafi niðurstöður þess verið kynntar sóknaraðila 7. nóvember 2008 í samræmi við 4. gr. samkomulagsins. Niðurstaða greiðslumatsins hafi verið sú að lántaki gæti ekki efnt skuldbindingar sínar miðað við fjárhagsstöðu. Engu að síður hafi sóknaraðili óskað eftir því að á að vera ábyrgðarmaður vegna lánsins og hafi staðfest það með undirritun sinni á niðurstöðublað greiðslumatsins í samræmi við niðurlag 4. gr. samkomulagsins. Sé fullyrðingu sóknaraðila um að greiðslumat hafi ekki verið framkvæmt því vísað á bug.

Bendir varnaraðili á að sóknaraðili hafi undirritað sjálfskuldarábyrgð á skuldabréfi nr. X þann 7. nóvember 2008 og staðfest að hann gerði sér grein fyrir í hverju ábyrgðin væri fólgin og að hann teldi hana samrýmast greiðslugetu sinni. Jafnframt að hann hefði kynnt sér upplýsingabækling um ábyrgðir og efni gildandi samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Á niðurstöðublaði greiðslumatsins komi einnig fram og sé staðfest af sóknaraðila með undirritun hans að hann staðfesti að hafa kynnt sér bækling um sjálfskuldarábyrgðir og lánsveð. Fullyrðingu sóknaraðila um að honum hafi ekki verið kynntur upplýsingabæklingur um sjálfskuldarábyrgðir sé því vísað á bug.

Vísar varnaraðili til þess að sönnunarbyrði um að skuldbinding sé fallin úr gildi eða ógild hvíli á sóknaraðila og hafi hann ekki sýnt fram á það. Í engu hafi

varnaraðili vikið frá skyldu sinni samkvæmt samkomulaginu og séu engin atriði í málinu sem gefi til kynna að ógilda skuli sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila á grundvelli 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa, eins og hann haldi fram. Beri því að hafna kröfu sóknaraðila.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að gildi sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila á skuldabréfi nr. X, útgefnu af A til FF.

Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dags. 1. nóvember 2001, er undirritað af Sambandi íslenskra sparisjóða f.h. sparisjóða. FF var einn þessara sparisjóða og leiðir varnaraðili í máli þessu rétt sinn frá þeim sparisjóði. FF bar að fullnægja þeim skyldum sem á honum hvíldu samkvæmt samkomulaginu, sbr. dóm Hæstaréttar í máli nr. 169/2012.

Umrætt samkomulag tekur m.a. til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu greiðanda nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er þó ávallt skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000. Samkvæmt 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins skal tryggt að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina, enda liggja fyrir að greiðandi hafi samþykkt það. Bendi niðurstaða greiðslumats til þess að greiðandi geti ekki efnt skuldbindingar sínar, en ábyrgðarmaður óskar eftir að lán verði veitt engu að síður, skal hann staðfesta það skriflega.

Í dómi Hæstaréttar í máli nr. 141/2012 er byggt á því sjónarmiði að í framangreindu samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga sé ekki kveðið á um skyldu lánveitanda til að kynna ábyrgðarmanni í öllum tilvikum gögn til grundvallar niðurstöðu greiðslumats eða að geyma undirgögn til stuðnings matinu svo þau mættu vera aðgengileg síðar. Virðist þar m.a. skipta máli hvort ábyrgðarmanni var bent á þann möguleika að kynna sér slík gögn.

Með skjalinu „Niðurstaða greiðslumats“ var sóknaraðila kynnt neikvæð niðurstaða greiðslumats, en sama orðalag og sama aðferð virðist hafa verið viðhöfð við að benda ábyrgðarmanni á þann möguleika að kynna sér gögn til grundvallar niðurstöðunni og í umræddu Hæstaréttarmáli. Hafði sóknaraðili enn brýnna tilefni til að kynna sér gögn að baki greiðslumati en stefndi í Hæstaréttarmáli nr. 141/2012, sem hafði verið kynnt sú niðurstaða að greiðslumat benti til að skuldari gæti staðið við skuldbindingar sínar, sbr. úrskurð úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 196/2012.

Ekki er fallist á með sóknaraðila að honum hafi ekki verið afhentur upplýsingabæklingur um sjálfskuldarábyrgðir og veðsetningar, en með undirritun skuldabréfsins og skjalsins „Niðurstaða greiðslumats“ staðfesti sóknaraðili að hafa kynnt sér upplýsingabækling sparisjóðsins um ábyrgðir. Fæst ekki séð að varnaraðili hefði með öðrum hætti betur getað tryggt sér sönnun um að réttilega hafi verið staðið að málum, en með því að fara fram á skriflega staðfestingu sóknaraðila sjálfs á þeim tíma þegar hann gekkst í ábyrgðina, sbr. úrskurð úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 184/2012.

Í ljósi alls framangreinds verður ekki talið að forsendur séu til að víkja sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila á skuldabréfi nr. X til hliðar á grundvelli 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga, sbr. úrskurðir úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 152/2012 og 153/2012.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er hafnað.

Reykjavík, 7. maí 2013.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Oddur Ólason